

Nukleární rodina složená ze dvou biologických rodičů a jejich dětí, v níž muž je v první řadě „živitelem“ a žena pečuje o děti a domácnost, je modelem charakteristickým zejména pro 19. století. Emil Durkheim ukázal, že tento typ rodinného uspořádání již sám o sobě je jedním z výsledků postupující individualizace, o níž se v poslední době hovoří v souvislosti s tzv. krizí rodiny. Uvádí se, že rodina tuto nukleární formu nabyla v první polovině 20. století, kdy se poprvé silně prosadil požadavek lásky mezi manželi jako jedna z důležitých podmínek k jejímu založení. Pozice muže a ženy se začala zrovnoprávňovat především kvůli vstupu žen do zaměstnání přibližně v 60. letech minulého století. Cílem tohoto typu rodiny se stalo dosažení individualizace všech jejích členům, což však bylo vyváženo její větší nestabilitou. Současná rodina již není jednotkou ekonomickou, nýbrž je založena na sdílení emocí. Je svazkem mezi dvěma svobodnými individui, kteří se dohadují na konkrétní podobě rodiny a vztahu. Chybí zde předem daný vzor či model určující, co je to rodina, mateřství, otcovství a jaké role má kdo zastávat. Současní lidé usilují o autonomii a nezávislost, ale přitom si dále přejí žít společně s ostatními, protože je potřebují k tomu, aby mohli být sami sebou, chtějí být společně svobodní (Dudová, Vohlídalová, 2005).

Sokolová (2004) dovozuje, že rodina je selektivní institucí; resp. její forma a koncept, který se v průběhu dějin proměňuje. „To, jakou definici ta která společnost uznává a naopak neuznává ... vypovídá primárně o politice a zájmech státu, nikoli o ‚přirozenosti‘ či ‚nepřirozenosti‘ rodiny, o které je řeč.“ Rodina přetrvává, mění se však její uspořádání, tj. určitý normativní či dokonce zákonem stanovený a dominantní model v dané společnosti (Derrida, Roudinesco, 2003).